

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 21.децембра 2016 . године донело је одлуку о образовању Комисије за преглед и оцену урађене докторске дисертације кандидаткиње Данијеле Ђорђевић, мастер, под насловом „Ограде у научним радовима на енглеском и српском језику“.

2. Састав комисије:

1. др Ивана Трбојевић Милошевић, доцент, ужа научна област Англистика, предмет Енглески језик, изабрана 26.маја 2015. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Весна Половина, редовни професор, ужа научна област Општа лингвистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Зорка Кашић, редовни професор, ужа научна област Србистика, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
Данијела, Добрица, Ђорђевић
2. Датум рођења, општина, република:
5.9. 1982. године, Прокупље, Србија
3. Датум одбране, место и назив мастер рада:
2009. године, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду,
„English Collocations with Names of Domestic Animals and their Serbian Equivalents “
4. Научна област из које је стечено звање мастера:
Филолошке науке, Англистика, Контрастивна семантика
звање: дипломирани филолог енглеског језика и књижевности - мастер

Кратка биографија:

Данијела (Добрица) Ђорђевић је рођена 5. септембра 1982. године у Прокупљу. Студије на Групи за енглески језик и књижевност Филолошког факултета у Београду уписала је школске 2001/2002. године, а дипломирала је 2006. године са просечном оценом 8,57 (осам и 57/100) и стекла стручни назив професора енглеског језика и књижевности. Дипломске академске студије – мастер (студијски програм Енглески језик и књижевност) уписала је школске 2007/2008. године на Филолошком факултету у Београду и на истом факултету их завршила у јануару 2009. године са просечном оценом у току студија 9,50 (девет и 50/100), чиме је стекла академски назив дипломирани филолог енглеског језика и књижевности – мастер. Дипломски (мастер) рад *English*

Collocations with Names of Domestic Animals and their Serbian Equivalents је радила на корпусу пољопривредних текстова. На истом факултету 2009. године уписала је докторске академске студије (модул Језик) и положила све предвиђене испите. Учествовала је на неколико међународних конференција.

Запослена је од 2009. године као наставник страног језика за ужу научну област *Стручни језик* (предмет Енглески језик) на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду.

Списак објављених радова

- 1) Đorđević, D. (2008): "My Dream Fulfilled". ELTA Newsletter, (February 2008).
<http://www.britishcouncil.org/serbia-elta-newsletter-february-2008.htm>
- 2) Đorđević, D. (2008): "A Day in the Life of Melrose Fernandes, a senior teacher at King's school in Oxford". ELTA Newsletter, (March 2008). <http://www.britishcouncil.org/serbia-elta-newsletter-march-2008.htm>
- 3) Đorđević, D. (2009): "Mobiles in Class". ELTA Newsletter, (March 2009).
<http://www.britishcouncil.org/serbia-elta-newsletter-march-2009.htm>
- 4) Đorđević, D. (2009): "Assessing – a nightmare or relief?" ELTA Newsletter, (April 2009).
<http://www.britishcouncil.org/serbia-elta-newsletter-2009-april.htm>
- 5) Ђорђевић, Д., Д. Раичевић (2011): „Књига и медији: интеграција књиге и медија у образовању“ у: А. Вранеш, Љ. Марковић (ур.): *Књига и језик у развоју савременог друштва* – Зборник радова Међународне научне конференције, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 24-26. септембар 2010., стр. 201 – 209 ISBN: 978-86-6153-061-6
- 6) Ђорђевић, Д., Д. Раичевић (2011): „Novi mediji i grupe sa velikim brojem studenata – izazov ili posna mora?“ у J. Vučo, B. Milatović (ur.): *Stavovi promjena – promjene stavova* – Међународни тематски зборник радова, Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет, Никшић, стр. 452 – 456 UDK 378:371.311.3]:004.738.5, ISBN 978-86-7798-059-7
- 7) Ђорђевић, Д., К. Марковић (2011): „Страни језик струке на Пољопривредном факултету у Београду: специфичности и ограничења“ у: *Језик струке: изазови и перспективе* – Зборник радова Међународне конференције, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Београд, 4-5. фебруар 2011., стр. 686-696
- 8) Ђорђевић, Д. (2011): „Учење на даљину – виртуелна садашњост“ у: А. Вранеш, Љ. Марковић (ур.): *Дигитализација културне баштине, универзитетски репозиторијуми и учење на даљину*, Тематски зборник у 4 књиге, Књига 4: Учење на даљину и интерактивна настава, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 30. септембар – 2. октобар 2011., стр. 153 – 162 ISBN 978-86-6153-109-5
- 9) Đorđević, D. (2012). "A Short Review of CLIL" ELTA Newsletter, (April 2012).
<http://www.britishcouncil.org/serbia-elta-newsletter-2012-april.htm>
- 10) Ђорђевић, Д. (2013). „Да ли ми уопште слушамо једни друге? – Ставови студената о начинима размишљања у учења“ у А. Вранеш, Љ. Марковић (ур.): *Културе у дијалогу*, Филологија и интеркултуралност, књига 1. Зборник радова Међународне научне конференције, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 28 – 30. септембар 2012., стр. 243–252. ISBN 978-86-6153-150-7.

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„Ограде у научним радовима на енглеском и српском језику“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација Даније Ђорђевић има 212 страна и чине је следеће целине:

- Резиме са кључним речима на српском језику, у коме су описани предмет и циљеви истраживања, методологија, најзначајнији резултати и закључак;
- Резиме са кључним речима на енглеском језику;
- Садржај;
- Листа табела (35 табела)
- Листа графикана (10 графикана)
- Увод
- Ограде у академском дискурсу
- Методологија истраживања
- Ограде у научним радовима на енглеском језику
- Ограде у научним радовима на српском језику
- Контрастирање ограда према различитим језицима и дисциплинама
- Закључак
- Литература
- Прилог (корпуси научних радова на српском и енглеском језику)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Увод

У уводном делу своје дисертације Данијела Ђорђевић прилази појму ограде (*'hedge'*) из веома широког ракурса, посматрајући је прво као метафору и ослањајући се на теорије категоризације и прототипа, да би потом дала прегледан и детаљан увид у лингвистичку литературу која се бави ограђивањем као семантичким и прагматичким феноменом. Тако, почиње од првих истраживања и дефинисања појма ограде од Лејкофа (Lakoff 1972, 1973, 1987, 2004) засновано на категоризацији, теорији прототипа и скупова нејасних граница, а потом прелази на истраживања и радове водећих аутора у овој области као што су Хаусова и Касперова (Haus and Kasper 1981), Марканен и Шредер (Markkanen and Schröder 1997), Принс и др. (Prince et al 1982), Хиблер (Hübler 1983), Салагер Мејер (Salager-Meyer 1994), Холмсова (Holms 1995), Хајланд (Hyland 1996, 1998), Вотс (Watts 2003) и других, који се углавном баве категоризацијом ограда у дискурсу и њиховим прагматичким ефектима, узимајући у обзир њихове формалне и/или функционалне карактеристике. У овом делу Увода, Ђорђевић уочава незаобилазно преклапање ограђивања са доменом модалности, с једне стране, с обзиром на својство енкодирања отклона говорника/писца од истинитости пропозиционог садржаја и са доменом евиденцијалности, с обзиром на могућност указивања на извор информације која чини пропозициони садржај. Такође, Ђорђевић посматра ограде у односу на њихове интерперсоналне, прагматичке ефекте као што је учтивост и доводи их у везу са појмом нејасности (*vagueness*)

На крају прегледа релевантне литературе, Ђорђевић формулише своју, радну дефиницију појма ограде као полисемичног и полипрагматичног феномена и то са формалног и функционалног становишта: по формалним критеријумима, Ђорђевић оградама сматра конструкције у оквиру којих су лексичке јединице (глаголи, прилози, придеви и именице) носиоци значења и функције ограђивања; према функционалним критеријумима, оградама сматра оне језике елементе који умањују и ублажавају снагу исказа, односно оне које указују на потпуни недостатак ауторовог

опредељења према истинитости пропозиционог садржаја.

Поглавље 2 под насловом **Ограде у академском дискурсу** започиње важним указивањем на зависност семантичких и прагматичких својстава ограда од контекста; потом дефинише појмове ајкадемског дискурса као функционалног стила, дискурсне заједнице, жанра и коначно, оригиналног научног рада, који ће чинити материјал корпуса на коме Ђорђевић ради своје истраживање. На овом месту Ђорђевић уводи своје истраживање које је у својој природи контрастивно, са циљем утврђивања сличности и разлика у употреби ограда код аутора научних радова на енглеском и српском језику и то у областима инжењерства и технологије (грађевинарство), хуманистичких наука (језик/лингвистика), био-медицинских наука (медицина) и пољопривредних наука (пољопривреда).

Поглавље 3 посвећено је Методологији истраживања : дефинишући циљ свога истраживања, Ђорђевић указује на значај истраживања ограда у академском дискурсу, односно научним радовима који у свету модерне научне комуникације представљају озбиљан изазов с обзиром на статус енглеског језика као *lingua franca* научне комуникације и потребе да се научни радови пишу доминантно на енглеском језику. Контрастирајући употребу ограда у научним радовима на енглеском и српском, Ђорђевић тестира и своје претпоставке о утицају англофоне научне литературе на домаћу.

У дисертацији, Ђорђевић полази од следећих хипотеза:

- Ограде представљају општу функционалну категорију која је фреквентна у научном дискурсу;
- Фреквенција ограда виша је у научним текстовима на енглеском него на српском језику;
- Фреквенција ограда виша је у научним текстовима из области хуманистичких наука него у инжењерско-техничким, медицинским и пољопривредним текстовима:

Даље, Ђорђевић описује начин прикупљања и анализе података: компилацију корпуса и ексцерпирење примера ограда, нормализацију фреквенције ограда на 1000 речи, квантитативну и коначно квалитативну анализу добијених примера у погледу њихових семантичких обележја и прагматичких функција. Последњи поступак је контрастирање добијених резултата по датим дисциплинама с једне, и по језицима с друге стране. Класификација забележених примера ограда у научним радовима дата је према моделу прихваћеном и описаном у уводном делу дисертације, тако да Ђорђевић разликује:

- у енглеском језику: глаголске ограде (епистемичке модалне глаголске ограде са маркерима *may, might, can, could, should, will, would*); придевске ограде, прилошке ограде (апроксимативне, епистемичке, истинитосне и неодређене), именичке ограде (нефактивне, епистемичке и когнитивне), епистемичке модалне ограде и нејасне ограде.
- у српском језику: глаголске ограде (епистемичке модалне глаголске ограде са маркером *моћи*, лексичке глаголске ограде (говора, менталног стања, копулативне и глаголске ограде намере), придевске ограде (апроксимативне, епистемичке, истинитосне и неодређене), именичке ограде (нефактивне, епистемичке и когнитивне) и епистемичке и нејасне ограде.

У последњем делу овог поглавља описан је истраживачки корпус, који се састоји од осам мањих корпуса, односно 32 рада од око 190000 речи, што корпус чини примерено репрезентативним. Такође, описани су критеријуми за избор репрезентативних научних радова (квалитет публикације, реноминароност аутора, импакт-фактор, итд.). Корпус енглеских текстова је готово двоструко већи од корпуса на српском језику, али су проблеми који могу настати због разлике у величини ова два поткорпуса превазиђена нормализацијом сирових фреквенција.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Обрада добијених резултата, како квантитативна тако и квалитативна, довела је до увида који углавном потврђују хипотезе које Ђорђевић поставља на почетку дисертације:

- потврђено је присуство ограда као опште функционалне категорије у научном дискурсу (једна ограда јавља се на сваких 73,77 речи у енглеском, односно на сваких 135,38 речи у српским текстовима)
- контрастивна анализа текстова потврђује очекивања о вишој фреквенцији ограда у енглеским текстовима у односу на српске (чак и више него двоструко). Ђорђевић износи и своје валидне закључке о културолошкој условљености ове разлике у фреквенцији.
- очекивања да ће се оградe чешће јављати у текстовима друштвено-хуманистичке оријентације такође су се потврдила, мада се ова разлика пре може окарактерисати као тенденција. Ђорђевић закључује да је ова тенденција условљена природом истраживања и самих научних дисциплина и области из којих су ексцерпирани корпуси.
- прагматичке функције ограда у текстовима на оба језика показале су се идентичним: ублажавање ставова, увођење нејасности у тврдње, индиректност, исказивање скромности и поштовања према читаоцима из научне заједнице, обезбеђење прихватања резултата и могућег даљег цитирања резултата, прикривена персуазивност, итд.

На крају закључног поглавља, Ђорђевић указује на ограничења која неминовно прате овакву врсту истраживања, сматрајући да би детаљнија статистичка анализа могла додатно да потврди добијене резултате; такође, она наводи и могуће правце даљег истраживања у овом домену и могуће начине примене резултата у настави академског писања и настави страног језика струке.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Дисертација Данијеле Ђорђевић представља вредан допринос лингвистичким и прагматичким истраживањима академског, односно научног дискурса. Почевши од избора теме истраживања за докторску дисертацију, преко пажљивог и критичког разматрања релевантне литературе коју је докторанткињу водио ка добром разумевању појаве коју истражује и коначно изради сопственог модела и класификације ограда, до минуциозне обраде добро компилираног и репрезентативног корпуса и методолошки јасно и прецизно урађеног контрастирања, овај рад ће свакако наћи своје место у лингвистичкој и прагматичкој литератури која се односи на проучавање употребе ограда у енглеском и српском језику.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
да Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду **прихвати** Извештај о прегледу и оцени докторске дисертације Данијеле Ђорђевић под насловом “Ограде у научним радовима на енглеском и српском језику“, да га **упути Већу друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду** на сагласност и да кандидаткињу позове на усмену јавну одбрану.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

доц. др Ивана Трбојевић Милошевић
Филолошки факултет, Београд

2.

проф. др Весна Половина
Филолошки факултет, Београд

3.

проф.др Зорка Кашић
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд